

СМ 202

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА НА ТЕКСТА

Приета: прот. № 13 от 30.03.2006 г., актуализирана с прот.№ 14/07.03.2016 г.

Лектор: доц.д-р Гергана Начева

АНОТАЦИЯ

Дисциплината дава знания за същностните признаци на езиков текст. Разглеждат се аспекти на неговото пораждаване и функциониране, както и механизмите и средствата за текстовата свързаност и вътрешната организация на неговите компоненти.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основната цел на дисциплината е да се запознаят студентите с теоретични и практически стратегии при изграждането на текст. По-конкретно, студентите трябва:

- да разберат същността на основните текстологични проблеми;
- да познават методиката на формиране на строежните текстови единици, особеностите на текстовата композиционна архитектурна структура и на основните аспекти на текстовата типология;
- да усвоят механизмите за изграждане на текстови структури с логическа последователност;
- да различават целите при изграждането на отделните типове текст;
- да придобият компетенции за конструиране на различни текстови типове;
- да придобият умения за писане на видове журналистически текстове.

ПРЕДПОСТАВКИ

На базата на надграждащи знания, придобити от предходни дисциплини – езикова култура, речева комуникация, реторика - да се усвоят компетенции за конструиране на логичен, последователен и цялостно завършен текст, както и да се разширят социокултурните и текстолингвистичните хоризонти на студентите.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Журналистика	Задължителна	6	30	30		60	15	15	30	
Връзки с обществеността	Задължителна	6	30	30		60	15	15	30	
Обществени комуникации и социална психология	Задължителна	6	30	30		60	15	15	30	
Журналистика и връзки с обществеността	Задължителна	6	30	30		60	15	15	30	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Общи характеристики на текста.

Текстът като обект на познание. Характеристика и обхват на текста. Критерии за текстуалност. Генеалогия на текстовото изследване.

Тема 2. Понятието текст.

Групи на текста. Категории на текста. Съдържание, тема, идея. Форма на текста.

Тема 3. Текст и тема.

Тема и извънтекстова действителност. Тема и смислово единство на текста. Избор на тема като ракурс, пречупващ определен фрагмент действителност. Тематични репертоари.

Тема 4. Механизми на текстова свързаност.

Тематична структура на текста – макротема (хипертема) и нейните частни теми. Микротемите – най-нисши теми в текстовата структура. Рудиментарен текст.

Тема 5. Формално изразяване на темата.

Заглавието като тематичен израз – общотекстови и вътрешнотекстови ориентации спрямо жанра; заглавие; подзаглавие; инструкция; тематични резюмета; псевдозаглавие; заглавни резюмета. Паратекст. Тематична структура на текста. Формално изразяване на темата, разгръщане на темата, извличане на темата. Тематични комплекси.

Тема 6. Членене и композиция.

Композиционни части на текста. Съдържателно–логическо и композиционно разчленяване на текста – встъпление, основна част, заключение. Проблемно изложение, идейно-смислов център, сюжет, проблем за сложната синтактична цялост. Верижна връзка, паралелна връзка, проблем за абзаца.

Тема 7. Аспекти на текстовата типология.

Текстът в различните сфери на речта – научен, терминологичен, лексикална характеристика на научния стил, синтаксис на научния стил. Научноучебен и научнопопулярен текст. Език на научнопопулярния текст. Публицистичен текст и неговите черти. Художествен текст – речеви план, образ на автора, индивидуална синонимика. Официално делови текст, видове делови текстове. Текст на разговорната реч. Дискурс и текст. Трансфер на езикови текстове, рецепция на езикови текстове.

Тема 8. Видове аргументативни текстове и техники за изграждане.

Аргументативни текстове с преобладаващи информативни и акционални модуси; с преобладаващ епистемологичен модус; с преобладаващ епистемологичен модус в комбинация с доксален и афективен модус; с преобладаващ доксален модус, допълнен от епистемологичен и афективен модус; с преобладаващ акционален модус, подкрепен от информативни модуси. Текст-разсъждение, есе с информативно-познавателни функции. Аргументативни текстове с преобладаващ акционален модус, аргументативен литературнонаучен текст, видове есеистичен текст.

Тема 9. Строеж на цялостен текст.

Елементи и конститутивни единици; макротекстът като глобално цяло. Строеж на надизреченско ниво (микротекст). Тематичен блок, елементни номинации, единичен референт. Синтактична структура. Вътрешно устройство на микротекста.

Тема 10. Журналистически текст.

Процес на създаване. Принципи – точност, стегнатост, яснота.

Тема 11. Видове технологии и етапи на продуциране – репортерска дейност върху темата, събиране на факти, планиране, чернови, повторно написване

Тема 12. Емоционална дистанцираност. Правила и критерии за журналистически текст

Тема 13. Теории за структурата, организацията и целите на материала, авторова персонализация

Тема 14. Журналистическо редактиране – същност, функции, компетентност

СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

Тема 1. Конструирание на различни видове наративни текстове – научен текст, видове журналистически текстове. Съдържание. Тема, идея.. Форма на текста. Езиково и стилно оформяне. Анализ на собствен текст.

Тема 2. Аргументативни текстове. Видове. Изграждане на микротекст. Правило на рамката. Правило на веригата. Читателят. Изготвяне на резюме и конспект. Съставяне на текстове по зададен проблем. Компресиране и декомпресиране на текст.

Тема 3. Особенности на работа върху есето. Обща структура на есето. Видове есета. Методи за конструирание на есеистични текстове – видове уводи, модели за организация на основната част.

Тема 4. Писане на абзаци, единство на абзаца, модели за заключителна част.

Тема 5. Дискусия на тема „Светът на текста“ с предварително подготвени текстове по темата. Презентация на текстове на тема „Светът на текста“.

КУРСОВА ЗАДАЧА

На студентите се възлага да направят курсова работа – прецизиране и написване на всички видове текстове, продуцирани по време на семинарния практикум. Като част от курсовата задача е написване на научно есе на тема “ Светът на текста”, както и конспект и резюме върху научна или журналистическа статия.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент през семестъра се оценява чрез участие в семинарния практикум и изработването на курсовата работа.

Семестриалният изпит включва теоретичен въпрос, създаване на писмен текст - есе по зададена тема. При формирането на крайната оценка освен резултата от семестриалния изпит се има предвид и участието в семинарните практикуми.

Основен критерий за оценяване е степента на теоретичните познания по даден въпрос и придобиване на определена писмена и аргументативна компетентност.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Барт, Р. Творба и текст. В: Въображението на знака. С., 1991
2. Богранд, Р. и др. Увод в текстовата лингвистика. С., 1995
3. Валгина, Н.С. Теория текста <http://www.twirpx.com/file/70381/> М., 2009
4. Господинов, Д. Есе. Правила и модели за писане. Критерии за оценяване. С., 2000
5. Добрева, Е. и И. Савова. Проблеми на изграждането на текста. С., 1994
6. Добрева, Е. и И. Савова. Текстолингвистика. Шумен, 2000
7. Добрева, Е. и И. Савова. Текст и дискурс. Терминологичен справочник. В.Търново, 2009
8. Ефремов, Е. Журналистическото редактиране. С., 2005
9. Изер, В. Обхватът на интерпретацията. С., 2004
10. Капон, Р. Ръководство за писане на новини. С., 1999

11. Коларов, Р. Повторение и сътворение: поетика на автотекстуалността, С., 2009
12. Лингвистическият енциклопедическият словарь. <http://lingvisticheskiy-slovar.ru/>. 2009
13. Нейкова, М. и др. Журналисти по теория, журналисти на практика. С., 2007
14. Панченко, Н. Теория текста. Учебно пособие. М., 2010
15. Петров, А. Овластяване на дискурсивни техники. С., 2002
16. Растие, Ф. Изкуства и науки за текста. С., 2003
17. Рикьор, П. От текста към действието. С., 2000
18. Стефанов, В. и Ал. Панов. Изкуството да пишем. С., 2002
19. Тавание, Я.Б. Отразяване на многообразието. Наръчник за журналисти. С., 2008
20. Тинчева, Н. 2012-а: мисловната схема източник – път – цел в политическите речи. <http://nis-su.eu/common/PublicPapers.aspx?Journalid=4>
21. Фокс, У. Как се пишат новини. Наръчник на журналиста. С., 2005

СМ 202

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА НА ТЕКСТА

Лектор: доц.д-р Гургана Начева

1. Текстът като обект на познание.
2. Характеристика и обхват на текста.
3. Критерии за текстуалност.
4. Категории на текста.
5. Групи на текста.
6. Съдържание, тема, идея.
7. Тема и извънтекстова действителност.
8. Тема и смислово единство на текста.
9. Тематична структура на текста.
10. Формално изразяване на темата.
11. Разгръщане на темата.
12. Извличане на темата.
13. Тематични комплекси.
14. Съдържателно-логическо и композиционно разчленяване на текста.
15. Текстът в различни сфери на речта.
16. Дискурс и текст.
17. Продукция на езикови текстове.
18. Трансфер на езикови текстове.
19. Рецепция на езикови текстове.
20. Видове аргументативни текстове и техники за изграждане.
21. Създаване на журналистически текст.
22. Видове технологии и етапи на продуциране.
23. Емоционално дистанциране, правила и критерии за журналистически текст.
24. Теория за структурата, организацията и целите на материала, авторова персонализация.
25. Журналистическо редактиране.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Барт, Р. Творба и текст. В: Въображението на знака. С., 1991
2. Богранд, Р. и др. Увод в текстовата лингвистика. С., 1995
3. Валгина, Н.С. Теория текста <http://www.twirpx.com/file/70381/> М., 2009
4. Господинов, Д. Есе. Правила и модели за писане. Критерии за оценяване. С., 2000
5. Добрева, Е. и И. Савова. Проблеми на изграждането на текста. С., 1994
6. Добрева, Е. и И. Савова. Текстоллингвистика. Шумен, 2000
7. Добрева, Е. и И. Савова. Текст и дискурс. Терминологичен справочник. В.Търново, 2009
8. Ефремов, Е. Журналистическото редактиране. С., 2005
9. Изер, В. Обхватът на интерпретацията. С., 2004
10. Капон, Р. Ръководство за писане на новини. С., 1999
11. Коларов, Р. Повторение и сътворение: поетика на автотекстуалността, С., 2009

12. Лингвистически енциклопедически словарь. <http://lingvisticheskiy-slovar.ru/>. 2009
13. Нейкова, М. и др. Журналисти по теория, журналисти на практика. С., 2007
14. Панченко, Н. Теория текста. Учебное пособие. М., 2010
15. Петров, А. Овластяване на дискурсивни техники. С., 2002
16. Растие, Ф. Изкуства и науки за текста. С., 2003
17. Рикьор, П. От текста към действието. С., 2000
18. Стефанов, В. и Ал. Панов. Изкуството да пишем. С., 2002
19. Тавание, Я.Б. Отразяване на многообразието. Наръчник за журналисти. С., 2008
20. Тинчева, Н. 2012-а: мисловната схема източник – път – цел в политическите речи. <http://nissu.eu/common/PublicPapers.aspx?Journalid=4>
21. Фокс, У. Как се пишат новини. Наръчник на журналиста. С., 2005

THEORY AND PRACTICE OF THE TEXT ANNOTATION

The discipline gives knowledge about the essential indications of linguistic text. It discusses the aspects of its origination and functioning, but also the mechanism and the means for text consistency and internal organization of its components.